

Βρυξέλλες, 30 Μαΐου 2022
(OR. fr, en)

9374/22

LIMITE

JAI 700
COPEN 204
DROIPEN 66
ENV 465
CODEC 765

**Διοργανικός φάκελος:
2021/0422(COD)**

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Προεδρία

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ.: 9146/22

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: 14459/21 + COR 1 + ADD 1 + ADD 2 REV 1 + ADD 3

Θέμα: Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου και την τροποποίηση της οδηγίας 2008/99/EK
– Μερική γενική προσέγγιση

α) Εισαγωγή

Στις 15 Δεκεμβρίου 2021 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας για την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου¹. Το κείμενο αυτό θα αντικαταστήσει, αφού εκδοθεί, την οδηγία 2008/99/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, που αφορά το ίδιο θέμα².

¹ COM(2021) 851 final· 14459/21 COR 1.

² Οδηγία 2008/99/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου, ΕΕ L 328 της 6.12.2008, σ. 28

Στόχος της πρότασης οδηγίας είναι, ιδίως, η θέσπιση ελάχιστων κανόνων για τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων, μέσω της ευρείας ενημέρωσης και συμπλήρωσης του καταλόγου αδικημάτων που προβλέπεται στην προαναφερθείσα οδηγία του 2008, αλλά και μέσω της εναρμόνισης, για πρώτη φορά, των επιπέδων των κυρώσεων, εν προκειμένω.

Αυτή η συνιστώσα «αδικήματα/κυρώσεις» συμπληρώνεται από ένα διαδικαστικό μέρος, το οποίο περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμευση, την παραγραφή, την εφαρμογή του ποινικού δικαίου στον χώρο, την προστασία των προσώπων που καταγγέλλουν περιβαλλοντικά αδικήματα ή βοηθούν στην έρευνα, ή τα δικαιώματα του ενδιαφερόμενου κοινού να συμμετέχει στην ποινική διαδικασία. Τέλος, τα άρθρα σχετικά με τους διατιθέμενους χρηματοδοτικούς πόρους, την επαγγελματική κατάρτιση, τον συντονισμό μεταξύ των αρμόδιων αρχών εντός των κρατών μελών, την εφαρμογή εθνικής στρατηγικής για την καταπολέμηση των ανωτέρω αδικημάτων και την ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού στατιστικού εργαλείου συμπληρώνουν το κείμενο, προκειμένου να διασφαλιστεί η βέλτιστη εφαρμογή του.

Για να υπογραμμιστούν οι προκλήσεις της ποινικής προστασίας του περιβάλλοντος, η Προεδρία διοργάνωσε διάσκεψη στη Μασσαλία στις 17 και 18 Μαΐου, στην οποία συμμετείχαν δικαστές, υπάλληλοι επιβολής του νόμου, διπλωμάτες, επαγγελματίες, δημόσιοι λειτουργοί, πανεπιστημιακοί και μέλη της κοινωνίας των πολιτών από ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο Συμβούλιο, έχουν διοργανωθεί από την Προεδρία εννέα συνεδριάσεις ομάδων εργασίας από τον Ιανουάριο του 2022, τρεις εκ των οποίων σε σύνθεση Συμβούλων ΔΕΥ, για να διαπραγματευτούν το κείμενο αυτό. Η Προεδρία επέλεξε να εστιάσει τις συζητήσεις σε οκτώ από τα είκοσι εννέα άρθρα του κειμένου: αυτά που αφορούν τον ορισμό των αδικημάτων και αυτά που αφορούν τον προσδιορισμό των κυρώσεων.

Στις τελευταίες συνεδριάσεις των ομάδων εργασίας και μετά από γραπτή διαβούλευση, κατέστη σαφές ότι η ειδική πλειοψηφία των κρατών μελών ήταν της γνώμης ότι ο ορισμός των παραβιάσεων θα μπορούσε να παγιωθεί, αλλά ότι τα κράτη μέλη πρέπει να διερευνήσουν περαιτέρω το ζήτημα του προσδιορισμού των κυρώσεων.

Ως εκ τούτου, η Προεδρία υποβάλλει στο Συμβούλιο των Υπουργών, αφενός, την υιοθέτηση μερικής γενικής προσέγγισης σχετικά με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και, αφετέρου, ερωτήματα σχετικά με τον προσδιορισμό των κυρώσεων.

β) Μια φιλόδοξη μερική γενική προσέγγιση

Η μερική γενική προσέγγιση που υποβλήθηκε στους υπουργούς Δικαιοσύνης καλύπτει τα άρθρα 2 (με εξαίρεση τους ορισμούς των θυμάτων και του ενδιαφερόμενου κοινού, που αφορούν διατάξεις που δεν έχουν ακόμη συζητηθεί), 3 και 4 της οδηγίας και τις σχετικές αιτιολογικές σκέψεις (βλ. κείμενο του παραρτήματος). Αφορούν τα ακόλουθα σημεία:

- την προϋπόθεση ότι η συμπεριφορά πρέπει να είναι παράνομη, δηλαδή την ανάγκη προσδιορισμού της υποχρέωσης ή της απαγόρευσης που προϋπήρχε στο περιβαλλοντικό δίκαιο· η προϋπόθεση αυτή είναι απαραίτητη, διότι διασφαλίζει ότι το περιβαλλοντικό ποινικό δίκαιο δεν αποτελεί αυτοτελές δικαίωμα των σχετικών τομεακών κανονισμών·
- την έλλειψη συστηματικής ατιμωρησίας για τον κάτοχο έγκρισης ή διοικητικής άδειας·
- καλύτερο ορισμό του ουσιαστικού στοιχείου κάθε αξιόποινης πράξης, συμπεριλαμβανομένων των εξής:
 - ιδιαίτερη προσοχή στις παραβιάσεις από την εκτέλεση ορισμένων παράνομων ή μη εγκεκριμένων έργων σε σχέση με τις περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις, την ανακύκλωση πλοίων, τη ρύπανση από πλοία, την προστασία ειδών άγριας πανίδας ή χλωρίδας ή τη ρύθμιση χωροκατακτητικών ξένων ειδών που προκαλούν ανησυχία·
 - τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών για τη διευκόλυνση των υπηρεσιών έρευνας και των αρχών δίωξης και εκδίκασης των υποθέσεων κατά την εκτίμηση του ουσιώδους χαρακτήρα της ζημίας που προκλήθηκε ή του αν μια ποσότητα είναι αμελητέα·
 - τον προσδιορισμό των αδικημάτων που αφορούν όχι μόνο την εσκεμμένη πράξη, αλλά και τη διάπραξη τουλάχιστον βαρείας αμέλειας.

Οι συζητήσεις ήταν έντονες και απαιτούσαν πολύ ισχυρό διυπουργικό συντονισμό για κάθε αντιπροσωπεία, ιδίως μεταξύ των υπουργείων Δικαιοσύνης, Εσωτερικών και Περιβάλλοντος. Οι συζητήσεις ήταν περιεκτικές, ιδίως λόγω του αριθμού, της ποικιλίας και της τεχνικής φύσης της συμπεριφοράς που πρέπει να ενοχοποιείται.

Αυτή η μερική γενική προσέγγιση δημιουργεί ισχυρότερα και ασφαλέστερα θεμέλια για την καταπολέμηση των περιβαλλοντικών εγκλημάτων. Σε σύγκριση με την οδηγία του 2008, αυτή η μερική συμφωνία διασφαλίζει τα εξής:

- αύξηση του αριθμού των αδικημάτων που πρέπει να ποινικοποιηθούν από εννέα που ήταν στην οδηγία του 2008 σε είκοσι στο συμφωνηθέν κείμενο. Με τον τρόπο αυτό επεκτείνεται το πεδίο της καταστολής αυτών των εγκλημάτων, πράγμα το οποίο θα επιτρέπει περισσότερες διώξεις όπου είναι αναγκαίο·
- εξέταση νέων τύπων περιβαλλοντικής ζημίας, όπως σοβαρές παραβιάσεις της νομοθεσίας της ΕΕ για τα χημικά προϊόντα, παράνομη άντληση υδάτων, παράνομο εμπόριο ξυλείας ή παράνομη ανακύκλωση ρυπογόνων σκαφών. Αυτό ανταποκρίνεται στις ανησυχίες που εκφράζονται συχνά από ειδικούς σε θέματα περιβάλλοντος και προσαρμόζει τη νομοθεσία της ΕΕ στις νέες περιβαλλοντικές προκλήσεις που προκύπτουν·
- αυστηρό και λεπτομερή ορισμό της συμπεριφοράς που πρέπει να ενοχοποιείται στο κυρίως κείμενο, χωρίς παραπομπή σε παραρτήματα, όπως ήταν στην παλαιά οδηγία του 2008. Αυτό θα διευκολύνει την άμεση κατανόηση αυτής της συμπεριφοράς από τους επαγγελματίες και θα διευκολύνει τη σχετική εφαρμογή·
- ποινικοποίηση της απόπειρας εμπλοκής σε ορισμένες από αυτές τις συμπεριφορές, έννοια που απουσιάζει από την οδηγία του 2008·
- θέσπιση διατάξεων που αποσαφηνίζουν οριζόντιες έννοιες, απαραίτητες για την επιβολή του νόμου από τους επαγγελματίες, όπως η «σημαντική ζημία στο περιβάλλον».

γ) Το ζήτημα του καθορισμού των κυρώσεων, το οποίο εξακολουθεί να αποτελεί ενεργό επίκεντρο συζητήσεων

Η Προεδρία έλαβε υπόψη την επιθυμία των κρατών μελών να συνεχίσουν τη συζήτηση σχετικά με το ζήτημα του προσδιορισμού των κυρώσεων. Περισσότερο απ' ό,τι σε οποιαδήποτε άλλη πράξη ουσιαστικού ποινικού δικαίου, το ζήτημα αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία, διότι κάθε ποινικό αδίκημα απαιτεί εδώ την παραβίαση συγκεκριμένων τομεακών κανόνων. Ως εκ τούτου, η σχέση μεταξύ ποινικών και διοικητικών κυρώσεων αποτελεί σημαντικό διακύβευμα.

Επιπλέον, δύο θέματα αποκρυσταλλώνουν τις συζητήσεις:

- αφενός, στον βαθμό που ορισμένα αδικήματα τα οποία προκαλούν ζημιά στο περιβάλλον οφείλονται συχνά σε βαριά αμέλεια, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε για τα φυσικά πρόσωπα την ελάχιστη εναρμόνιση των ποινών φυλάκισης, όταν ορισμένα αδικήματα έχουν διαπραχθεί τουλάχιστον από βαριά αμέλεια και έχουν προκαλέσει ή ενδέχεται να προκαλέσουν θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό·
- από την άλλη πλευρά, στον βαθμό που τα περιβαλλοντικά αδικήματα διαπράττονται συχνά από νομικά πρόσωπα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει έναν μηχανισμό με τον οποίο θα εναρμονίζονται επακριβώς τα πρόστιμα, είτε ποινικά είτε μη, που επιβάλλονται στα εν λόγω νομικά πρόσωπα για εκ προθέσεως αδικήματα που διαπράττουν. Ένας τέτοιος μηχανισμός θα χρησιμοποιηθεί για πρώτη φορά σε ένα ευρωπαϊκό μέσο ουσιαστικού ποινικού δικαίου. Στις πράξεις που έχουν θεσπιστεί μέχρι σήμερα, η εναρμόνιση περιορίζεται στην υποχρέωση των κρατών μελών να προβλέπουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις.

Τα θέματα αυτά αναλύθηκαν εκτενώς κατά τη διάρκεια των συζητήσεων. Δεδομένου ότι οι τεχνικές και νομικές πτυχές έχουν ήδη συζητηθεί, η Προεδρία επιθυμεί να θέσει δύο πολιτικά ερωτήματα σχετικά με το θέμα αυτό στους υπουργούς Δικαιοσύνης, προκειμένου να συνεχίσει τις εργασίες της υπό το πρίσμα των κατευθυντήριων γραμμών που συγκεντρώθηκαν στο εν λόγω Συμβούλιο.

δ) **Συμπέρασμα**

Βάσει των ανωτέρω, καλείται η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων

1. να επιβεβαιώσει τη μερική γενική προσέγγιση για τα άρθρα 2 (με εξαίρεση τους ορισμούς του θύματος και του ενδιαφερόμενου κοινού, που αφορούν διατάξεις που δεν έχουν ακόμη συζητηθεί), 3 και 4 της οδηγίας και τις σχετικές αιτιολογικές σκέψεις (βλ. κείμενο του παραρτήματος)·
2. να εισηγηθεί στο Συμβούλιο να εγκρίνει αυτήν τη μερική γενική προσέγγιση·
3. να εισηγηθεί στο Συμβούλιο να απαντήσει στα ακόλουθα ερωτήματα:
 - α) Υποστηρίζετε, για τα φυσικά πρόσωπα, την ελάχιστη εναρμόνιση των ποινών φυλάκισης, όταν ορισμένα αδικήματα έχουν διαπραχθεί τουλάχιστον από βαριά αμέλεια και έχουν προκαλέσει ή ενδέχεται να προκαλέσουν θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό;
 - β) Υποστηρίζετε την εναρμόνιση των ποινικών και μη ποινικών προστίμων για εκ προθέσεως αδικήματα που διαπράττονται από νομικά πρόσωπα; Εάν ναι, αποδέχεστε την τιμαριθμική αναπροσαρμογή του ποσού του προστίμου που επιβάλλεται επί ποσοστού του κύκλου εργασιών του εν λόγω νομικού προσώπου;

[Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου και την αντικατάσταση της οδηγίας 2008/99/ΕΚ

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 83 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής³,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και το άρθρο 191 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η Ένωση δεσμεύεται να διασφαλίζει υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος.

³ ΕΕ C της , σ. .

- (2) Η Ένωση εξακολουθεί να ανησυχεί για την αύξηση των περιβαλλοντικών ποινικών αδικημάτων και των συνεπειών τους, που υπονομεύουν την αποτελεσματικότητα της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης. Επιπλέον, τα αδικήματα αυτά ολοένα και συχνότερα υπερβαίνουν τα σύνορα των κρατών στα οποία διαπράττονται. Τα εν λόγω αδικήματα απειλούν το περιβάλλον και, ως εκ τούτου, επιβάλλεται να αντιμετωπίζονται δεόντως και αποτελεσματικά.
- (3) Τα υφιστάμενα συστήματα κυρώσεων βάσει της οδηγίας 2008/99/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴ και της περιβαλλοντικής τομεακής νομοθεσίας δεν επαρκούν σε όλους τους τομείς της περιβαλλοντικής πολιτικής για την επίτευξη συμμόρφωσης προς το δίκαιο της Ένωσης σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος. Η συμμόρφωση θα πρέπει να ενισχύεται με τη διαθεσιμότητα ποινικών κυρώσεων, οι οποίες θα εκφράζουν την κοινωνική αποδοκιμασία κατά τρόπο ποιοτικά διαφορετικό από τις διοικητικές κυρώσεις.
- (4) Θα πρέπει να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της έρευνας, δίωξης και εκδίκασης περιβαλλοντικών ποινικών αδικημάτων. Ο κατάλογος των περιβαλλοντικών ποινικών αδικημάτων που προβλέπονται στην οδηγία 2008/99/ΕΚ θα πρέπει να αναθεωρηθεί και να προστεθούν επιπλέον κατηγορίες αδικημάτων με βάση τις σοβαρότερες παραβιάσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης. Οι διατάξεις για τις κυρώσεις θα πρέπει να ενισχυθούν προκειμένου να ενδυναμωθεί το αποτρεπτικό τους αποτέλεσμα αλλά και η αλυσίδα επιβολής που είναι επιφορτισμένη με τον εντοπισμό, τη διερεύνηση, τη δίωξη και την εκδίκαση περιβαλλοντικών ποινικών αδικημάτων.
- (5) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ποινικοποιήσουν κατηγορίες αδικημάτων και να προβλέψουν ακριβέστερους ορισμούς των κατηγοριών αδικημάτων καθώς και την εναρμόνιση των ειδών και των επιπέδων των κυρώσεων.

⁴ Οδηγία 2008/99/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου (ΕΕ L 328 της 6.12.2008, σ. 28).

- (6) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν ποινικές κυρώσεις στην εθνική νομοθεσία τους για σοβαρές παραβάσεις διατάξεων του ενωσιακού δικαίου που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής, το δίκαιο της Ένωσης προβλέπει ένα ολοκληρωμένο σύνολο κανόνων για τον έλεγχο και την επιβολή δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1224/2009⁵ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 σε περίπτωση σοβαρών παραβιάσεων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προκαλούν βλάβη στο θαλάσσιο περιβάλλον. Βάσει αυτού του συστήματος, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα επιλογής μεταξύ συστημάτων επιβολής διοικητικών και/ή ποινικών κυρώσεων. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία⁶ και τη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030⁷, ορισμένες εσκεμμένες παράνομες συμπεριφορές που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 και τον κανονισμό (ΕΚ) 1005/2008⁸ θα πρέπει να χαρακτηριστούν ποινικά αδικήματα.]

⁵ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 404/2011 της Επιτροπής, της 8ης Απριλίου 2011, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 του Συμβουλίου περί της θέσπισης κοινοτικού συστήματος ελέγχου για την εξασφάλιση της τήρησης των κανόνων της κοινής αλιευτικής πολιτικής (ΕΕ L 112 της 30.4.2011, σ. 1).

⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (COM/2019/640 final).

⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030: Επαναφορά της φύσης στη ζωή μας (COM/2020/380 final).

⁸ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2008, περί δημιουργίας κοινοτικού συστήματος πρόληψης, αποτροπής και εξάλειψης της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας, τροποποίησης των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 2847/93, (ΕΚ) αριθ. 1936/2001 και (ΕΚ) αριθ. 601/2004 και κατάργησης των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1093/94 και (ΕΚ) αριθ. 1447/1999 (ΕΕ L 286 της 29.10.2008, σ. 1).

- (7) Προκειμένου να συνιστά περιβαλλοντικό αδίκημα σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, η συμπεριφορά θα πρέπει να είναι παράνομη βάσει του δικαίου της Ένωσης **που αποσκοπεί στην επιδίωξη ενός από τους στόχους της περιβαλλοντικής πολιτικής της Ένωσης και έχει εγκριθεί, ιδίως, βάσει των άρθρων 91, 114, 168 ή 192 ΣΛΕΕ**, ή βάσει εθνικών νόμων, διοικητικών κανονισμών ή αποφάσεων για την εφαρμογή του εν λόγω δικαίου της Ένωσης. Θα πρέπει να καθορίζεται η συμπεριφορά που συνιστά κάθε κατηγορία ποινικού αδικήματος και, κατά περίπτωση, να ορίζεται το όριο που πρέπει να τηρείται προκειμένου η συμπεριφορά να θεωρείται ποινικά κολάσιμη. Η εν λόγω συμπεριφορά θα πρέπει να θεωρείται ποινικό αδίκημα όταν είναι εσκεμμένη και, επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις, όταν οφείλεται **τουλάχιστον** σε βαριά αμέλεια. Η παράνομη συμπεριφορά που προκαλεί τον θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπα, ουσιαστικές βλάβες ή σημαντικό κίνδυνο ουσιαστικών βλαβών για το περιβάλλον ή θεωρείται άλλως ιδιαίτερα επιβλαβής για το περιβάλλον **θα πρέπει επίσης να συνιστά [...]** ποινικό αδίκημα όταν οφείλεται **τουλάχιστον** σε βαριά αμέλεια. **Η παρούσα οδηγία δεν απαιτεί την εισαγωγή της έννοιας της τουλάχιστον βαριάς αμέλειας για κάθε στοιχείο του αδικήματος, όπως η κατοχή, η πώληση ή η προσφορά προς πώληση, η διάθεση στην αγορά και παρόμοια στοιχεία. Στις περιπτώσεις αυτές, τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν την ποινική ευθύνη σε περιπτώσεις όπου η έννοια της τουλάχιστον βαριάς αμέλειας σχετίζεται με ορισμένα στοιχεία του αδικήματος, όπως το καθεστώς προστασίας, η αμελητέα ποσότητα ή η πιθανότητα πρόκλησης ουσιαστικών βλαβών από την πράξη. Τα κράτη μέλη παραμένουν ελεύθερα να θεσπίζουν ή να τηρούν αυστηρότερους κανόνες ποινικού δικαίου σε αυτόν τον τομέα. Εκτός εάν ορίζονται ρητά στην παρούσα οδηγία, οι όροι που χρησιμοποιούνται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να ερμηνεύονται κατά την έννοια των νομικών πράξεων, αντίστοιχα, και να εφαρμόζονται ειδικά σε συγκεκριμένη συμπεριφορά, όταν ορίζονται στις εν λόγω πράξεις. Η παρούσα οδηγία δεν έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των νομικών αρχών, όπως κατοχυρώνονται στο άρθρο 6 της ΣΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της αρχής *nullum crimen, nulla poena sine lege*.**

- (8) Μια συμπεριφορά θα πρέπει να θεωρείται παράνομη επίσης όταν τελείται με έγκριση αρμόδιας αρχής κράτους μέλους, εάν η έγκριση αυτή ελήφθη, **μεταξύ άλλων, δόλια, ή με δωροδοκία, εκβιασμό ή εξαναγκασμό. Πράγματι, η κατοχή αυτής της έγκρισης δεν αποκλείει την ποινική ευθύνη του κατόχου της, εφόσον η έγκριση είναι παράνομη, πράγμα το οποίο ο κάτοχος γνώριζε ή δεν θα μπορούσε να αγνοεί. Επιπλέον, όταν απαιτείται έγκριση, το γεγονός ότι η άδεια είναι νόμιμη δεν αποκλείει την ποινική δίωξη του κατόχου της άδειας, ο οποίος δεν συμμορφώνεται με όλες τις ειδικές υποχρεώσεις που απορρέουν από την έγκριση ή με άλλες συναφείς νομικές υποχρεώσεις που δεν καλύπτονται από αυτήν.**
- (8-α) Επιπλέον, οι φορείς εκμετάλλευσης θα πρέπει να προβαίνουν στα αναγκαία βήματα ώστε να συμμορφώνονται με τις κείμενες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος κατά την άσκηση της αντίστοιχης δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένης της συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις τους, όπως αυτές ορίζονται στην ισχύουσα ενωσιακή και εθνική νομοθεσία και στις διαδικασίες που διέπουν τις τροποποιήσεις ή τις επικαιροποιήσεις των υφιστάμενων εγκρίσεων.
- (9) Το περιβάλλον θα πρέπει να προστατεύεται υπό ευρεία έννοια, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 της ΣΕΕ και στο άρθρο 191 της ΣΛΕΕ, κατά τρόπο που να καλύπτει όλους τους φυσικούς πόρους —αέρα, νερό, έδαφος, άγρια πανίδα και χλωρίδα συμπεριλαμβανομένων των οικοτόπων— καθώς και τις υπηρεσίες που παρέχουν οι φυσικοί πόροι. **Ορισμένα ποινικά αδικήματα στην παρούσα οδηγία περιλαμβάνουν ένα ποιοτικό κατώτατο όριο που απαιτεί η συμπεριφορά να προκαλεί θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπα ή ουσιαστικές βλάβες στην ποιότητα του αέρα, των υδάτων ή του εδάφους ή σε ζώα ή φυτά. Δεδομένου ότι η ζημία αυτή μπορεί να βλάψει τις υπηρεσίες βιοποικιλότητας και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες, το ποιοτικό κατώτατο όριο θα πρέπει να νοείται κατά ευρεία έννοια, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των ουσιαστικών βλαβών στην πανίδα και τη χλωρίδα, στους οικοτόπους και στις υπηρεσίες που παρέχονται από φυσικούς πόρους.**

- (9-α) **Μεταξύ άλλων αδικημάτων, η παρούσα οδηγία ορίζει αδίκημα που αφορά τη διάθεση στην αγορά προϊόντος, κατά παράβαση απαγόρευσης ή άλλης απαίτησης που αποσκοπεί στην προστασία του περιβάλλοντος, προϊόντος, η χρήση του οποίου έχει ως αποτέλεσμα την απόρριψη, εκπομπή ή εισαγωγή ποσότητας υλικών ή ουσιών ή ιοντίζουσας ακτινοβολίας στον αέρα, το έδαφος ή το νερό, που προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει τον θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπα ή ουσιαστικές βλάβες στην ποιότητα του αέρα, του νερού ή του εδάφους ή στα ζώα ή τα φυτά ως αποτέλεσμα της χρήσης του προϊόντος σε μεγαλύτερη κλίμακα. Στο πλαίσιο αυτό, η χρήση σε μεγαλύτερη κλίμακα αναφέρεται στο συνδυασμένο αποτέλεσμα της χρήσης του προϊόντος από διάφορους χρήστες, παρά τον αριθμό τους, εφόσον το αδίκημα προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει βλάβη στο περιβάλλον ή την ανθρώπινη υγεία.**
- [(10) Η επιτάχυνση της κλιματικής αλλαγής, η απώλεια βιοποικιλότητας και η περιβαλλοντική υποβάθμιση, που αποτυπώνονται σε απτά παραδείγματα των καταστροφικών επιπτώσεών τους, είχαν ως αποτέλεσμα να αναγνωριστεί ότι η πράσινη μετάβαση αποτελεί εμβληματικό στόχο της εποχής μας και ζήτημα δικαιοσύνης μεταξύ των γενεών. Επομένως, όταν η ενωσιακή νομοθεσία που καλύπτει η παρούσα οδηγία εξελίσσεται, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να καλύπτει επίσης κάθε επικαιροποιημένη ή τροποποιημένη νομοθεσία της Ένωσης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των ποινικών αδικημάτων τα οποία ορίζονται βάσει της παρούσας οδηγίας, όταν οι υποχρεώσεις βάσει του ενωσιακού δικαίου παραμένουν ουσιαστικά αμετάβλητες. Ωστόσο, όταν νέες νομικές πράξεις απαγορεύουν νέες επιβλαβείς για το περιβάλλον συμπεριφορές, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να τροποποιείται, ώστε να προστίθενται στις κατηγορίες των ποινικών αδικημάτων και οι νέες σοβαρές παραβιάσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης.]

- (11) Τα ποιοτικά και ποσοτικά όρια που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό των περιβαλλοντικών ποινικών αδικημάτων θα πρέπει να διευκρινιστούν με την πρόβλεψη μη εξαντλητικού καταλόγου περιστάσεων που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, **κατά περίπτωση**, κατά την αξιολόγηση των ορίων αυτών από τις αρχές οι οποίες διερευνούν, διώκουν και εκδικάζουν αδικήματα. Με τον τρόπο αυτό θα προαχθεί η συνεκτική εφαρμογή της οδηγίας και η αποτελεσματικότερη καταπολέμηση των περιβαλλοντικών εγκλημάτων, αλλά και θα παρασχεθεί ασφάλεια δικαίου. Ωστόσο, τα όρια αυτά ή η εφαρμογή τους δεν θα πρέπει να δυσχεραίνουν υπερβολικά τη διερεύνηση, τη δίωξη ή την εκδίκαση ποινικών αδικημάτων.
- 11-α) Όταν μια παράνομη συμπεριφορά που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία, η οποία διαπράττεται εσκεμμένα, προκαλεί τον θάνατο οποιουδήποτε προσώπου, η πρόθεση θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Ως εκ τούτου, θα μπορούσε να θεωρηθεί, για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως πρόθεση πρόκλησης θανάτου, ή θα μπορούσε επίσης να καλύπτει την περίπτωση κατά την οποία ο δράστης ενήργησε, ή δεν ενήργησε, εκουσίως και κατά παράβαση συγκεκριμένης υποχρέωσης, αλλά χωρίς να επιθυμεί ή να αποδεχθεί τον θάνατο οποιουδήποτε προσώπου που παρ' όλα αυτά συνέβη. Η ίδια λογική ισχύει όταν μια παράνομη συμπεριφορά που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία, η οποία διαπράττεται εσκεμμένα, προκαλεί σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπα.
- 11-β) Όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, η έννοια της τουλάχιστον βαριάς αμέλειας θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

- [(12) Κατά τις ποινικές διαδικασίες και την εκδίκαση υποθέσεων θα πρέπει να λαμβάνεται δεόντως υπόψη η συμμετοχή οργανωμένων εγκληματικών ομάδων που δρουν κατά τρόπους οι οποίοι επηρεάζουν αρνητικά το περιβάλλον. Στο πλαίσιο των ποινικών διαδικασιών θα πρέπει να εξετάζεται η διαφθορά και δωροδοκία, η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, το έγκλημα στον κυβερνοχώρο και η απάτη σχετικά με έγγραφα και —σε σχέση με επιχειρηματικές δραστηριότητες— η πρόθεση του παραβάτη να μεγιστοποιήσει τα κέρδη ή να μειώσει τις δαπάνες του, όταν τα παραπάνω τελούνται στο πλαίσιο του περιβαλλοντικού εγκλήματος. Αυτές οι μορφές εγκληματικότητας συνδέονται συχνά με σοβαρές μορφές περιβαλλοντικού εγκλήματος και, επομένως, δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζονται μεμονωμένα. Από αυτήν την άποψη, προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία το γεγονός ότι ορισμένα περιβαλλοντικά εγκλήματα διαπράττονται με την ανοχή ή την ενεργό στήριξη των αρμόδιων διοικήσεων ή υπαλλήλων που εκτελούν τα δημόσια καθήκοντά τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτό μπορεί να λαμβάνει ακόμη και τη μορφή διαφθοράς και δωροδοκίας. Παραδείγματα τέτοιων συμπεριφορών είναι να παραβλέπεται ή να αποσιωπάται η παραβίαση νόμων που προστατεύουν το περιβάλλον μετά από επιθεωρήσεις, να μην διενεργούνται εσκεμμένα επιθεωρήσεις ή έλεγχοι, για παράδειγμα όσον αφορά το κατά πόσον τηρούνται οι όροι άδειας από τον κάτοχό της, να αποφασίζεται ή να υπερψηφίζεται ή χορήγηση παράνομων αδειών ή να συντάσσονται παραποιημένες ή αναληθείς ευνοϊκές εκθέσεις.]
- (13) Όταν είναι εσκεμμένη, η ηθική αυτουργία και η συνέργεια σε ποινικά αδικήματα που διαπράττονται εσκεμμένα θα πρέπει επίσης να τιμωρείται. Η απόπειρα διάπραξης ποινικού αδικήματος που προκαλεί τον θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπα, που προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει ουσιαστικές βλάβες στο περιβάλλον ή θεωρείται άλλως ιδιαίτερα επιβλαβές θα πρέπει επίσης να συνιστά ποινικό αδίκημα όταν είναι εσκεμμένη.
- [(14) Οι κυρώσεις για τα αδικήματα θα πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αποτρεπτικές και αναλογικές. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να καθοριστούν ελάχιστα όρια για την ανώτατη ποινή φυλάκισης για τα φυσικά πρόσωπα. Οι επικουρικές κυρώσεις συχνά θεωρούνται αποτελεσματικότερες από τις οικονομικές κυρώσεις, ιδίως για τα νομικά πρόσωπα. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να προβλέπονται πρόσθετες κυρώσεις ή μέτρα στις ποινικές διαδικασίες. Σε αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνονται η υποχρέωση αποκατάστασης του περιβάλλοντος, ο αποκλεισμός από την πρόσβαση σε δημόσια χρηματοδότηση, μεταξύ άλλων και από διαδικασίες διαγωνισμών, επιχορηγήσεις και παραχωρήσεις, καθώς και η ανάκληση αδειών και εγκρίσεων. Τα παραπάνω δεν θίγουν τη διακριτική ευχέρεια των δικαστών ή των δικαστηρίων στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών να επιβάλλουν τις κατάλληλες κυρώσεις στις επιμέρους υποθέσεις.

- (15) Όπου το προβλέπει η εθνική νομοθεσία, τα νομικά πρόσωπα θα πρέπει επίσης να υπέχουν ποινική ευθύνη για περιβαλλοντικά ποινικά αδικήματα σύμφωνα με την παρούσα οδηγία. Τα κράτη μέλη των οποίων η εθνική νομοθεσία δεν προβλέπει την ποινική ευθύνη των νομικών προσώπων θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα συστήματα διοικητικών κυρώσεων τους προβλέπουν αποτελεσματικά, αποτρεπτικά και αναλογικά είδη και επίπεδα κυρώσεων, όπως ορίζονται στην παρούσα οδηγία, προκειμένου να επιτυγχάνονται οι στόχοι της. Η χρηματοοικονομική κατάσταση των νομικών προσώπων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ώστε να διασφαλίζεται η αποτρεπτικότητα της επιβληθείσας κύρωσης.
- (16) Θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η περαιτέρω προσέγγιση και αποτελεσματικότητα των επιπέδων των κυρώσεων που επιβάλλονται στην πράξη μέσω κοινών επιβαρυντικών περιστάσεων οι οποίες αντικατοπτρίζουν τη σοβαρότητα του εγκλήματος που διαπράττεται. Όταν προκαλείται θάνατος ή σοβαρός τραυματισμός σε πρόσωπο και τα στοιχεία αυτά δεν αποτελούν ήδη συστατικό στοιχείο του ποινικού αδικήματος, θα μπορούν να θεωρούνται επιβαρυντικές περιστάσεις. Ομοίως, όταν ένα περιβαλλοντικό ποινικό αδίκημα προκαλεί ουσιαστική και μη αναστρέψιμη ή μακροχρόνια βλάβη σε ένα ολόκληρο οικοσύστημα, αυτό θα πρέπει να αποτελεί επιβαρυντική περίπτωση λόγω της σοβαρότητάς του, μεταξύ άλλων σε υποθέσεις που εξομοιώνονται με οικοκτονία. Καθώς τα παράνομα κέρδη ή οι δαπάνες που μπορεί να προκύπτουν ή να αποφεύγονται μέσω του περιβαλλοντικού εγκλήματος αποτελούν σημαντικό κίνητρο για τους εγκληματίες, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό του κατάλληλου επιπέδου κυρώσεων στην εκάστοτε υπόθεση.
- (17) Όταν τα εγκλήματα είναι συνεχούς χαρακτήρα, θα πρέπει να τερματίζονται το συντομότερο δυνατό. Όταν οι παραβάτες αποκομίζουν οικονομικά οφέλη, αυτά θα πρέπει να δημεύονται.

- (18) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των γενικών κανόνων και των αρχών του εθνικού ποινικού δικαίου για την καταδίκη ή την επιβολή και την εκτέλεση ποινών σύμφωνα με τις ειδικές περιστάσεις κάθε μεμονωμένης υπόθεσης.
- (19) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν κανόνες σχετικά με τις προθεσμίες παραγραφής που είναι αναγκαίες ώστε να μπορούν να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τα περιβαλλοντικά ποινικά αδικήματα, με την επιφύλαξη των εθνικών κανόνων που δεν ορίζουν προθεσμίες παραγραφής για την έρευνα, τη δίωξη και την επιβολή.
- (20) Οι υποχρεώσεις της παρούσας οδηγίας για την πρόβλεψη ποινικών κυρώσεων δεν θα πρέπει να απαλλάσσουν τα κράτη μέλη από την υποχρέωση να προβλέπουν διοικητικές κυρώσεις και άλλα μέτρα στο εθνικό δίκαιο για παραβιάσεις που προβλέπονται στην περιβαλλοντική νομοθεσία της Ένωσης.
- (21) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίσουν με σαφήνεια το πεδίο εφαρμογής της επιβολής του διοικητικού και ποινικού δικαίου όσον αφορά τα περιβαλλοντικά αδικήματα σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο. Κατά την εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας για τη μεταφορά της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η επιβολή ποινικών και διοικητικών κυρώσεων σέβεται τις αρχές του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η αρχή «ου δις δικάζειν».

- (22) Επιπλέον, οι δικαστικές και διοικητικές αρχές των κρατών μελών θα πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους μια σειρά ποινικών κυρώσεων και άλλα μέτρα για την αντιμετώπιση των διαφόρων τύπων εγκληματικής συμπεριφοράς κατά τρόπο εξατομικευμένο και αποτελεσματικό.
- (23) Δεδομένης, ειδικότερα, της κινητικότητας των δραστών της παράνομης συμπεριφοράς που καλύπτει η παρούσα οδηγία, καθώς και του διασυνοριακού χαρακτήρα των αδικημάτων και της δυνατότητας διασυνοριακών ερευνών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεμελιώνουν τη δικαιοδοσία τους για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της εν λόγω συμπεριφοράς.
- (24) Τα περιβαλλοντικά ποινικά αδικήματα βλάπτουν τη φύση και την κοινωνία. Με την καταγγελία παραβιάσεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης, οι πολίτες επιτελούν υπηρεσία δημοσίου συμφέροντος και διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην αποκάλυψη και την πρόληψη τέτοιου είδους παραβιάσεων, διασφαλίζοντας έτσι την ευημερία της κοινωνίας. Άτομα τα οποία διατηρούν επαφές με έναν οργανισμό στο πλαίσιο των εργασιακών δραστηριοτήτων τους, είναι συχνά τα πρώτα που μαθαίνουν για απειλές ή βλάβες στο δημόσιο συμφέρον και το περιβάλλον. Τα άτομα που αναφέρουν παρατυπίες είναι γνωστά ως «πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος». Συχνά ο φόβος αντιποίνων αποθαρρύνει τους δυνητικούς πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος από την αναφορά των ανησυχιών ή των υπονοιών τους. Τα άτομα αυτά θα πρέπει να απολαμβάνουν της ισόρροπης και αποτελεσματικής προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος που προβλέπεται στην οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁹.
- (25) Άλλα άτομα ενδέχεται επίσης να διαθέτουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με ενδεχόμενα περιβαλλοντικά ποινικά αδικήματα. Μπορεί να είναι μέλη της κοινότητας που επηρεάζεται ή του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου τα οποία μετέχουν ενεργά στην προστασία του περιβάλλοντος. Στα άτομα αυτά που αναφέρουν περιβαλλοντικά εγκλήματα, καθώς και στα άτομα που συνεργάζονται για την επιβολή του νόμου ως προς τα αδικήματα αυτά, θα πρέπει να παρέχεται η απαραίτητη στήριξη και αρωγή στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, ώστε να μην περιέρχονται σε μειονεκτική θέση ως αποτέλεσμα της συνεργασίας τους, αλλά να υποστηρίζονται και να βοηθούνται. Θα πρέπει επίσης να προστατεύονται από παρενοχλήσεις ή αδικαιολόγητες διώξεις για την αναφορά τέτοιου είδους αδικημάτων ή τη συνεργασία τους στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.

⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης (ΕΕ L 305/17).

- (26) Δεδομένου ότι η φύση δεν μπορεί να εκπροσωπείται ως θύμα σε ποινικές διαδικασίες, για τους σκοπούς της αποτελεσματικής επιβολής, μέλη του ενδιαφερόμενου κοινού, όπως αυτό ορίζεται στην παρούσα οδηγία λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 2 παράγραφος 5 και του άρθρου 9 παράγραφος 3 της σύμβασης του Aarhus¹⁰, θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ενεργούν για λογαριασμό του περιβάλλοντος ως δημόσιου αγαθού, εντός του πεδίου εφαρμογής του νομικού πλαισίου των κρατών μελών και με την επιφύλαξη των σχετικών διαδικαστικών κανόνων.
- (27) Η έλλειψη πόρων και εξουσιών επιβολής των εθνικών αρχών που εντοπίζουν, διερευνούν, διώκουν ή εκδικάζουν περιβαλλοντικά ποινικά αδικήματα δημιουργεί εμπόδια για την αποτελεσματική πρόληψη και τιμωρία των περιβαλλοντικών εγκλημάτων. Ειδικότερα, η έλλειψη πόρων μπορεί να μην επιτρέπει στις αρχές να λαμβάνουν οποιαδήποτε μέτρα ή να περιορίζει τα μέτρα επιβολής τους, με αποτέλεσμα να δίνεται στους παραβάτες η ευκαιρία να διαφεύγουν την ευθύνη ή να τιμωρούνται με ποινή που δεν αντιστοιχεί στη σοβαρότητα του αδικήματος. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να καθοριστούν ελάχιστα κριτήρια σχετικά με τους πόρους και τις εξουσίες επιβολής.
- (28) Η αποτελεσματική λειτουργία της αλυσίδας επιβολής εξαρτάται από μια σειρά εξειδικευμένων δεξιοτήτων. Δεδομένου ότι η πολυπλοκότητα των προκλήσεων που θέτουν τα περιβαλλοντικά αδικήματα και η τεχνική φύση των εγκλημάτων αυτών απαιτούν διεπιστημονική προσέγγιση, απαιτείται υψηλό επίπεδο νομικών γνώσεων, τεχνική εμπειρογνωμοσύνη, καθώς και υψηλό επίπεδο κατάρτισης και εξειδίκευσης σε όλες τις σχετικές αρμόδιες αρχές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν κατάρτιση που αρμόζει στα καθήκοντα όσων εντοπίζουν, διερευνούν, διώκουν ή εκδικάζουν περιβαλλοντικά εγκλήματα. Για να μεγιστοποιηθεί ο επαγγελματισμός και η αποτελεσματικότητα της αλυσίδας επιβολής, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να εξετάζουν το ενδεχόμενο ορισμού εξειδικευμένων μονάδων έρευνας, εισαγγελέων και ποινικών δικαστών για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών ποινικών υποθέσεων. Στα γενικά ποινικά δικαστήρια θα μπορούσαν να προβλεφθούν εξειδικευμένα τμήματα δικαστών. Σε όλες τις αρμόδιες αρχές επιβολής θα πρέπει να διατίθεται τεχνική εμπειρογνωμοσύνη.

¹⁰ Οικονομική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (ΟΕΕ/ΗΕ), Σύμβαση για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα.

- (29) Για να διασφαλιστεί η επιτυχής επιβολή του νόμου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέτουν αποτελεσματικά ερευνητικά μέσα για τα περιβαλλοντικά αδικήματα, ανάλογα με τα μέσα που υπάρχουν στην εθνική τους νομοθεσία για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος ή άλλων σοβαρών εγκλημάτων. Στα μέσα αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, παρακολούθηση των επικοινωνιών, μυστική παρακολούθηση, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής παρακολούθησης, οι ελεγχόμενες παραδόσεις, η παρακολούθηση τραπεζικών λογαριασμών και άλλα μέσα χρηματοοικονομικής έρευνας. Αυτά τα μέσα θα πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και με πλήρη σεβασμό του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, η φύση και η βαρύτητα των υπό διερεύνηση αδικημάτων θα πρέπει να δικαιολογούν τη χρήση των εν λόγω ερευνητικών μέσων. Πρέπει να γίνεται σεβαστό το δικαίωμα για την προστασία προσωπικών δεδομένων.
- (30) Για να διασφαλιστεί ένα αποτελεσματικό, ολοκληρωμένο και συνεκτικό σύστημα επιβολής που περιλαμβάνει διοικητικά, αστικά και ποινικά νομικά μέτρα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να οργανώσουν την εσωτερική συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ όλων των φορέων κατά μήκος της αλυσίδας διοικητικής και ποινικής επιβολής, καθώς και μεταξύ των φορέων επιβολής κυρώσεων τιμωρητικού και αποκαταστατικού χαρακτήρα. Σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να συνεργάζονται μέσω των οργανισμών της ΕΕ, ιδίως της Eurojust και της Ευρωπόλ, καθώς και με όργανα της ΕΕ, όπως η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), στους αντίστοιχους τομείς αρμοδιοτήτων τους.
- (31) Για να διασφαλιστεί συνεκτική προσέγγιση για την καταπολέμηση των περιβαλλοντικών αδικημάτων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίζουν, να δημοσιεύσουν και να επανεξετάζουν περιοδικά εθνική στρατηγική για την καταπολέμηση του περιβαλλοντικού εγκλήματος, στην οποία θα καθορίζονται στόχοι, προτεραιότητες και τα αντίστοιχα μέτρα και πόροι που απαιτούνται.

- (32) Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία, είναι απαραίτητο οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να συλλέγουν ακριβή, συνεπή και συγκρίσιμα δεδομένα σχετικά με την κλίμακα και τις τάσεις των περιβαλλοντικών αδικημάτων και τις προσπάθειες καταπολέμησής τους και τα αποτελέσματά τους. Τα δεδομένα αυτά θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για την εκπόνηση στατιστικών που θα τίθενται στην υπηρεσία του επιχειρησιακού και στρατηγικού σχεδιασμού των δραστηριοτήτων επιβολής, καθώς και για την πληροφόρηση των πολιτών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συλλέγουν και να αναφέρουν στην Επιτροπή σχετικά στατιστικά δεδομένα για τα περιβαλλοντικά αδικήματα. Η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογεί και να δημοσιεύει τακτικά τα αποτελέσματα με βάση τα δεδομένα που διαβιβάζουν τα κράτη μέλη.
- (33) Τα στατιστικά δεδομένα που συλλέγονται βάσει της παρούσας οδηγίας για τα περιβαλλοντικά αδικήματα θα πρέπει να είναι συγκρίσιμα μεταξύ των κρατών μελών και να συλλέγονται βάσει κοινών ελάχιστων προτύπων. Προκειμένου να εξασφαλιστούν ενιαίες προϋποθέσεις για την εκτέλεση της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες για τον καθορισμό του τυποποιημένου μορφοτύπου για τη διαβίβαση στατιστικών δεδομένων. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹¹.
- (34) Οι υποχρεώσεις βάσει της παρούσας οδηγίας δεν θίγουν την ενωσιακή νομοθεσία σχετικά με τα δικονομικά δικαιώματα στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών. Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν πλήρη σεβασμό των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων ή των κατηγορουμένων στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών.

¹¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

- (35) Εναλλακτικές λύσεις – να διαγραφεί μία επιλογή ανάλογα με την επιλογή για την Ιρλανδία:

[μη συμμετοχή:] Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 και το άρθρο 4α παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της. Η

[συμμετοχή:] Σύμφωνα με το άρθρο 3 και το άρθρο 4α παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης που προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Ιρλανδία γνωστοποίησε, [με επιστολή της ...], ότι επιθυμεί να συμμετάσχει στην έκδοση και την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.]

- (37) Η οδηγία 2005/35/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹² συμπληρώθηκε από την οδηγία 2009/123/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹³ με διατάξεις σχετικά με ποινικά αδικήματα και κυρώσεις για απορρίψεις ρυπογόνων ουσιών από πλοία. Τα εν λόγω αδικήματα και κυρώσεις θα πρέπει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Ως εκ τούτου, για τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην παρούσα οδηγία, η οδηγία 2009/123/EK θα πρέπει να αντικατασταθεί αναλόγως. **Ωστόσο, για λόγους συνέπειας, και δεδομένου ότι τα [ορισμένα] κράτη μέλη θα εξακολουθήσουν να δεσμεύονται από την οδηγία 2009/123/EK, πρέπει να παραμείνει η παραπομπή στην οδηγία 2005/35/EK και στην οδηγία 2009/123/EK που την τροποποιούν, για τα αδικήματα που συνδέονται με τις απορρίψεις ρυπογόνων ουσιών από πλοία.**

- [(38) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 για τη θέση της Δανίας, που έχει προσαρτηθεί στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση της οδηγίας και συνεπώς δεν δεσμεύεται από την εφαρμογή της ούτε υπόκειται σε αυτήν.

¹² Οδηγία 2005/35/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με τη ρύπανση από τα πλοία και τη θέσπιση κυρώσεων για παραβάσεις (ΕΕ L 255 της 30.9.2005, σ. 11).

¹³ Οδηγία 2009/123/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, για τροποποίηση της οδηγίας 2005/35/EK σχετικά με τη ρύπανση από τα πλοία και τη θέσπιση κυρώσεων για παραβάσεις (ΕΕ L 280 της 27.10.2009, σ. 52).

- (39) Δεδομένου ότι οι στόχοι της παρούσας οδηγίας, ήτοι η εξασφάλιση κοινών ορισμών των περιβαλλοντικών ποινικών αδικημάτων και η διαθεσιμότητα αποτελεσματικών, αποτρεπτικών και αναλογικών ποινικών κυρώσεων για σοβαρά περιβαλλοντικά αδικήματα, δεν μπορούν να επιτευχθούν ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως, λόγω του εύρους και των αποτελεσμάτων της παρούσας οδηγίας, να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη αυτού του στόχου.
- (40) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η ελευθερία της έκφρασης και της ενημέρωσης, η επιχειρηματική ελευθερία, το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, το τεκμήριο αθωότητας και δικαιώματα της υπεράσπισης, οι αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας αξιοποιώνων πράξεων και ποινών και το δικαίωμα του προσώπου να μην δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη. Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην εξασφάλιση του πλήρους σεβασμού των ως άνω δικαιωμάτων και αρχών και θα πρέπει να εφαρμόζεται αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1
Αντικείμενο

Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ελάχιστους κανόνες για τον ορισμό ποινικών αδικημάτων και κυρώσεων ώστε να προστατεύεται αποτελεσματικότερα το περιβάλλον.]

Άρθρο 2
Ορισμοί

1. Οι όροι που χρησιμοποιούνται στην παρούσα οδηγία για τον καθορισμό των αδικημάτων που απαριθμούνται στο άρθρο 3 παράγραφοι 2 και 3, ερμηνεύονται, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τους ορισμούς που παρέχονται στις νομικές πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) ή β).

2. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι άλλοι ακόλουθοι ορισμοί:

(1) [...]

[...]

(2) [...] ¹⁴[...] ¹⁵[...]

α) [...] «νομικό πρόσωπο»: κάθε νομική οντότητα που έχει το καθεστώς αυτό βάσει του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου, πλην κρατών ή δημοσίων φορέων κατά την άσκηση της κρατικής εξουσίας καθώς και διεθνών οργανισμών δημοσίου δικαίου·

[(4) «ενδιαφερόμενο κοινό»: τα πρόσωπα που θίγονται ή ενδέχεται να θιγούν από τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 ή 4. Για τους σκοπούς του παρόντος ορισμού, πρόσωπα που έχουν επαρκές συμφέρον ή υποστηρίζουν ότι επέρχεται προσβολή δικαιώματος καθώς και μη κυβερνητικές οργανώσεις που προωθούν την προστασία του περιβάλλοντος και πληρούν τις τυχόν αναλογικές απαιτήσεις βάσει της εθνικής νομοθεσίας θεωρείται ότι έχουν συμφέρον·

(5) «θύμα»: έχει την έννοια που του αποδίδεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁶.]

¹⁴ [...]

¹⁵ [...]

¹⁶ Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 57).

Άρθρο 3
Αδικήματα

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι συμπεριφορές που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 συνιστούν ποινικά αδικήματα όταν είναι παράνομες.

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως «παράνομη» συμπεριφορά νοείται η συμπεριφορά που παραβιάζει ένα από τα ακόλουθα:

α) το δίκαιο της Ένωσης που αποσκοπεί στην επιδίωξη ενός από τους στόχους της πολιτικής της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 191 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ·

β) νόμο, κανονιστική διάταξη κράτους μέλους ή απόφαση που λαμβάνει αρμόδια αρχή κράτους μέλους, για την εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας στην οποία αναφέρεται το στοιχείο α).

2. [...] Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η ακόλουθη συμπεριφορά συνιστά ποινικό αδίκημα όταν είναι [...] εσκεμμένη:

α) η απόρριψη, εκπομπή ή εισαγωγή ποσότητας υλικών ή ουσιών ή ιοντίζουσας ακτινοβολίας στον αέρα, το έδαφος ή το νερό, που προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει τον θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπα, ή ουσιαστικές βλάβες στην ποιότητα του αέρα, την ποιότητα του εδάφους, την ποιότητα του νερού ή στα ζώα ή τα φυτά·

β) η διάθεση στην αγορά προϊόντος, κατά παράβαση απαγόρευσης ή άλλης απαίτησης που αποσκοπεί στην προστασία του περιβάλλοντος, προϊόντος, η χρήση του οποίου έχει ως αποτέλεσμα την απόρριψη, εκπομπή ή εισαγωγή ποσότητας υλικών ή ουσιών ή ιοντίζουσας ακτινοβολίας στον αέρα, το έδαφος ή το νερό, που [...] προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει τον θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπα ή ουσιαστικές βλάβες στην ποιότητα του αέρα, του νερού ή του εδάφους ή στα ζώα ή τα φυτά ως αποτέλεσμα της χρήσης του προϊόντος σε μεγαλύτερη κλίμακα·

- γ) η παρασκευή, διάθεση ή **διαθεσιμότητα** στην αγορά, **εισαγωγή, εξαγωγή** ή χρήση ουσιών, είτε υπό καθαρή μορφή είτε σε μείγματα ή σε αντικείμενα, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσής τους σε αντικείμενα, όταν:
- (i) η [...] **συμπεριφορά** αυτή περιορίζεται σύμφωνα με τον τίτλο VIII και το παράρτημα XVII του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁷· ή
 - (ii) η [...] **συμπεριφορά** αυτή απαγορεύεται σύμφωνα με τον τίτλο VII του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006· ή
 - (iii) η [...] **συμπεριφορά** αυτή δεν συμμορφώνεται με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁸· ή
 - (iv) η [...] **συμπεριφορά** αυτή δεν συμμορφώνεται με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 528/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁹· ή

¹⁷ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH) και για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων καθώς και για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/45/ΕΚ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93 του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1488/94 της Επιτροπής καθώς και της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 91/155/ΕΟΚ, 93/67/ΕΟΚ, 93/105/ΕΚ και 2000/21/ΕΚ (ΕΕ L 396 της 30.12.2006, σ. 1).

¹⁸ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και την κατάργηση των οδηγιών 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 309 της 24.11.2009, σ. 1).

¹⁹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 528/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση βιοκτόνων (ΕΕ L 167 της 27.6.2012, σ. 1).

(v) η [...] **συμπεριφορά** αυτή εμπίπτει στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁰, ή

(vi) η [...] **συμπεριφορά** αυτή απαγορεύεται σύμφωνα με το παράρτημα I του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²¹,

και προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει τον θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπα, ή ουσιαστικές βλάβες στην ποιότητα του αέρα, την ποιότητα του εδάφους, την ποιότητα του νερού ή στα ζώα ή τα φυτά·

γ-α) η παραγωγή, χρήση, αποθήκευση, εισαγωγή ή εξαγωγή υδραργύρου, ενώσεων υδραργύρου και μειγμάτων υδραργύρου και προϊόντων με προσθήκη υδραργύρου κατά παράβαση των απαιτήσεων που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2017/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η οποία προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπα ή ουσιαστικές βλάβες στην ποιότητα του αέρα, την ποιότητα του εδάφους, την ποιότητα του νερού ή στα ζώα ή τα φυτά·

δ) για τον κύριο του έργου, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο β) της οδηγίας 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²², η εκτέλεση των έργων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο α) και στο άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 2 καθώς και στο παράρτημα I ή II της ίδιας οδηγίας [...] ²³ χωρίς χορήγηση αδείας [...], η οποία προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει ουσιαστικές βλάβες στην ποιότητα του αέρα, στην ποιότητα του εδάφους ή στην [...] κατάσταση του νερού, ή σε ζώα ή φυτά·

²⁰ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, για την ταξινόμηση, την επισήμανση και τη συσκευασία των ουσιών και των μειγμάτων, την τροποποίηση και την κατάργηση των οδηγιών 67/548/ΕΟΚ και 1999/45/ΕΚ και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 (ΕΕ L 353 της 31.12.2008, σ. 1).

²¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τους έμμοιους οργανικούς ρύπους (ΕΕ L 169 της 25.6.2019, σ. 45).

²² **Οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 26 της 28.1.2012, σ. 1).**

²³ [...]

- ε) η συλλογή, μεταφορά, ανάκτηση ή διάθεση αποβλήτων, η επιχειρησιακή εποπτεία των πράξεων αυτών και η επακόλουθη συντήρηση των εγκαταστάσεων διάθεσης, συμπεριλαμβανομένων δράσεων που εκτελούνται από εμπόρους ή μεσίτες (διαχείριση των αποβλήτων), όταν [...] **αυτή η συμπεριφορά:**
- (i) αφορά επικίνδυνα απόβλητα όπως ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁴ και **όταν αφορά** μη αμελητέα ποσότητα·
- (ii) αφορά άλλα απόβλητα από αυτά που αναφέρονται στο σημείο i) και προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει τον θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπα, ή ουσιαστικές βλάβες στην ποιότητα του αέρα, την ποιότητα του εδάφους, την ποιότητα του νερού ή στα ζώα ή τα φυτά·
- στ) η μεταφορά αποβλήτων, κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 35) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁵, όταν η εν λόγω μεταφορά **αφορά** [...] μη αμελητέα ποσότητα, ανεξάρτητα από το εάν εκτελείται ως ενιαία μεταφορά ή ως πολλαπλές μεταφορές που φαίνονται αλληλένδετες·
- ζ) **για τον πλοιοκτήτη, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 σημείο 14 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1257/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁶, πλοίου το οποίο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, η ανακύκλωση πλοίου[...]²⁷[...] χωρίς συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις που προβλέπονται στο [...] άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχείο α) του εν λόγω κανονισμού και επιβάλλουν ανακύκλωση σε εγκαταστάσεις ανακύκλωσης πλοίων, οι οποίες αναφέρονται στον ευρωπαϊκό κατάλογο που καταρτίζεται βάσει του άρθρου 16 του ίδιου κανονισμού·**

²⁴ Οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών (ΕΕ L 312 της 22.11.2008, σ. 3).

²⁵ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2006, για τις μεταφορές αποβλήτων (ΕΕ L 190 της 12.7.2006, σ. 1).

²⁶ **Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1257/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013, για την ανακύκλωση πλοίων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 και της οδηγίας 2009/16/ΕΚ (ΕΕ L 330 της 10.12.2013, σ. 1).**

²⁷ [...]

- η) οι απορρίψεις ρυπογόνων ουσιών που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 της οδηγίας 2005/35/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁸ [...] σε οποιονδήποτε από τους τομείς που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 της εν λόγω οδηγίας **από πλοίο το οποίο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 παράγραφος 2 της εν λόγω οδηγίας. Η παρούσα παράγραφος δεν εφαρμόζεται στις καταστάσεις που περιγράφονται στο [...] άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας. Η παρούσα παράγραφος [...] δεν εφαρμόζεται σε ήσσονες περιπτώσεις, όταν η πράξη που εκτελείται [...] δεν συνεπάγεται υποβάθμιση της ποιότητας του ύδατος, εκτός εάν η εν λόγω υποβάθμιση είναι αποτέλεσμα συνδυασμού κατ' επανάληψη ησσόνων περιπτώσεων [...], που μεμονωμένα δεν οδηγούν σε αυτό το αποτέλεσμα.**

²⁸ Οδηγία 2005/35/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με τη ρύπανση από τα πλοία και τη θέσπιση κυρώσεων για παραβάσεις (ΕΕ L 255 της 30.9.2005, σ. 11).

(θ) η [...] λειτουργία ή η **παύση λειτουργίας** [...] εγκατάστασης, η οποία εκτελεί επικίνδυνες δραστηριότητες ή στην οποία αποθηκεύονται ή χρησιμοποιούνται επικίνδυνες ουσίες, [...] ή [...] **μείγματα, όταν η εν λόγω συμπεριφορά και η εν λόγω επικίνδυνη δραστηριότητα, ουσία ή μείγμα εμπίπτουν** [...] στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2012/18/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁹ [...] ή της οδηγίας 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³⁰[...]³¹, **και όταν αυτή η συμπεριφορά** [...] προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει τον θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπα, ή ουσιαστικές βλάβες στην ποιότητα του αέρα, την ποιότητα του εδάφους, την ποιότητα του νερού ή στα ζώα ή τα φυτά· *[Εάν εκδοθεί, πριν από την παρούσα οδηγία, οδηγία για την τροποποίηση της οδηγίας 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης) και της οδηγίας 1999/31/ΕΚ του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 1999, περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων, το σημείο i) πρέπει να αντικατασταθεί από ποινικό αδίκημα εντός του πεδίου εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας.]*

(θ)-α η κατασκευή, η λειτουργία και η αποσυναρμολόγηση εγκατάστασης, όταν η εν λόγω συμπεριφορά και η εν λόγω εγκατάσταση εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³², και όταν αυτή η συμπεριφορά προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπα ή ουσιαστικές βλάβες στην ποιότητα του αέρα, την ποιότητα του εδάφους, την ποιότητα του νερού ή στα ζώα ή τα φυτά·

²⁹ Οδηγία 2012/18/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζόμενων με επικίνδυνες ουσίες και για την τροποποίηση και στη συνέχεια την κατάργηση της οδηγίας 96/82/ΕΚ του Συμβουλίου, κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ (ΕΕ L 197 της 24.7.2012, σ. 1).

³⁰ Οδηγία 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης) (ΕΕ L 334 της 17.12.2010, σ. 17).

³¹ [...]

³² Οδηγία 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 2013, για την ασφάλεια των υπεράκτιων εργασιών πετρελαίου και φυσικού αερίου και την τροποποίηση της οδηγίας 2004/35/ΕΚ (ΕΕ L 178 της 28.6.2013, σ. 66).

- ι) η κατασκευή, η παραγωγή, η επεξεργασία, ο χειρισμός, η χρήση, η κατοχή, η αποθήκευση, η μεταφορά, η εισαγωγή, η εξαγωγή ή η διάθεση ραδιενεργών υλικών **ή ουσιών, όταν η εν λόγω συμπεριφορά και το εν λόγω υλικό ή ουσία εμπίπτουν** [...] στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2013/59/Ευρατόμ³³ του Συμβουλίου [...] ή της οδηγίας 2014/87/Ευρατόμ³⁴ του Συμβουλίου [...] ³⁵, **και όταν η εν λόγω συμπεριφορά** [...] προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει τον θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπα, ή ουσιαστικές βλάβες στην ποιότητα του αέρα, την ποιότητα του εδάφους, την ποιότητα του νερού ή στα ζώα ή τα φυτά·
- ια) η άντληση επιφανειακών ή υπόγειων υδάτων **κατά την έννοια της οδηγίας 2000/60/ΕΚ**³⁶ που προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει ουσιαστικές βλάβες στην οικολογική κατάσταση ή στο δυναμικό των επιφανειακών υδάτινων σωμάτων ή στην ποσοτική κατάσταση των υπόγειων υδάτινων σωμάτων·
- ιβ) η θανάτωση, ο αφανισμός, η σύλληψη, η κατοχή, η πώληση ή η προσφορά προς πώληση δείγματος ή δειγμάτων ειδών άγριας πανίδας ή χλωρίδας του παραρτήματος IV [...] ή V (όταν τα είδη του παραρτήματος V υπόκεινται στα ίδια μέτρα με τα θεσπιζόμενα για είδη του παραρτήματος IV) της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ³⁷ του Συμβουλίου και των ειδών που αναφέρονται στο άρθρο 1 της οδηγίας 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³⁸, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που η συμπεριφορά αφορά αμελητέα ποσότητα αυτών των δειγμάτων·

³³ Οδηγία 2013/59/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 5ης Δεκεμβρίου 2013, για τον καθορισμό βασικών προτύπων ασφαλείας για την προστασία από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιοντίζουσες ακτινοβολίες και την κατάργηση των οδηγιών 89/618/Ευρατόμ, 90/641/Ευρατόμ, 96/29/Ευρατόμ, 97/43/Ευρατόμ και 2003/122/Ευρατόμ (ΕΕ L 13 της 17.1.2014, σ. 1).

³⁴ Οδηγία 2014/87/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 8ης Ιουλίου 2014, για τροποποίηση της οδηγίας 2009/71/Ευρατόμ περί θεσπίσεως κοινοτικού πλαισίου για την πυρηνική ασφάλεια πυρηνικών εγκαταστάσεων (ΕΕ L 219 της 25.7.2014, σ. 42).

³⁵ [...]

³⁶ **Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1).**

³⁷ Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7).

³⁸ Οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (ΕΕ L 20 της 26.1.2010, σ. 7).

- ιγ) η εμπορία δειγμάτων ειδών άγριας πανίδας ή χλωρίδας ή μερών ή προϊόντων που λαμβάνονται από δείγματα ειδών άγριας πανίδας ή χλωρίδας των παραρτημάτων Α και Β του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97³⁹, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που η συμπεριφορά αφορά αμελητέα ποσότητα αυτών των δειγμάτων·
- ιδ) η διάθεση [...] στην αγορά της Ένωσης παράνομα υλοτομημένης ξυλείας ή προϊόντων ξυλείας **που προέρχονται από τέτοια ξυλεία, κατά παράβαση των απαγορεύσεων και υποχρεώσεων του άρθρου 4 παράγραφος 1 του [...] κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 995/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου**⁴⁰, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που η συμπεριφορά αφορά αμελητέα ποσότητα αυτών των δειγμάτων· *[Εάν εκδοθεί κανονισμός σχετικά με τη διάθεση στην αγορά της Ένωσης, καθώς και την εξαγωγή από την Ένωση, ορισμένων εμπορευμάτων και προϊόντων που σχετίζονται με την αποψίλωση και την υποβάθμιση δασών και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 995/2010 πριν από την παρούσα οδηγία, το σημείο ιδ) πρέπει να αντικατασταθεί από ποινικό αδίκημα εντός του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 3 του εν λόγω κανονισμού.]*
- ιε) κάθε συμπεριφορά που προκαλεί την υποβάθμιση οικοτόπου ή **την παρενόχληση ζωικών ειδών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα II στοιχείο α) της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ**⁴¹, εντός προστατευόμενης περιοχής, κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 2 της εν λόγω [...] οδηγίας[...]⁴², όταν αυτή η υποβάθμιση ή παρενόχληση είναι σημαντική· **Ως οικότοπος εντός προστατευόμενης περιοχής νοείται κάθε οικότοπος ειδών για τον οποίο μια περιοχή έχει χαρακτηριστεί ζώνη ειδικής προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 ή 2 της οδηγίας 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου**⁴³, ή κάθε φυσικός οικότοπος ή οικότοπος ειδών για τον οποίο μια περιοχή έχει οριστεί ως ειδική ζώνη διατήρησης σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου ή για τον οποίο ένας τύπος περιλαμβάνεται στον κατάλογο των τόπων κοινοτικής σημασίας σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ·

³⁹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 338/97 του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 1996, για την προστασία των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας με τον έλεγχο του εμπορίου τους (ΕΕ L 61 της 3.3.1997, σ. 1).

⁴⁰ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 995/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 2010, για τη θέσπιση των υποχρεώσεων των φορέων εκμετάλλευσης που διαθέτουν ξυλεία και προϊόντα ξυλείας στην αγορά (ΕΕ L 295 της 12.11.2010, σ. 23).

⁴¹ **Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7).**

⁴² [...]

⁴³ Οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών (ΕΕ L 20 της 26.1.2010, σ. 7).

- ιστ) η εισαγωγή στο έδαφος της Ένωσης, η διάθεση στην αγορά, η διατήρηση, η αναπαραγωγή, η μεταφορά, η χρήση, η ανταλλαγή, η άδεια αναπαραγωγής, ανάπτυξης ή καλλιέργειας, η απελευθέρωση στο περιβάλλον ή η εξάπλωση χωροκατακτητικών ξένων ειδών ενωσιακού ενδιαφέροντος όταν:
- (i) η συμπεριφορά παραβιάζει περιορισμούς που ορίζονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁴ και προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει τον θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπα, ή ουσιαστικές βλάβες στην ποιότητα του αέρα, την ποιότητα του εδάφους, την ποιότητα του νερού ή στα ζώα ή τα φυτά·
 - (ii) η συμπεριφορά παραβιάζει όρο της άδειας που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 8 ή της έγκρισης που χορηγείται βάσει του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 και προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει τον θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπα, ή ουσιαστικές βλάβες στην ποιότητα του αέρα, την ποιότητα του εδάφους, την ποιότητα του νερού ή στα ζώα ή τα φυτά·
- ιζ) η παραγωγή, διάθεση στην αγορά, εισαγωγή, εξαγωγή[...] ή χρήση[...] ουσιών που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1005/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου,⁴⁵ ή η παραγωγή, διάθεση στην αγορά, εισαγωγή ή εξαγωγή προϊόντων και εξοπλισμού που τις περιέχουν ή εξαρτώνται από αυτές· *[Εάν εκδοθεί κανονισμός για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1005/2009 πριν από την παρούσα οδηγία, το στοιχείο ιζ) πρέπει να αντικατασταθεί από ποινικό αδίκημα εντός του πεδίου εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού.]*

⁴⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2014, για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών (ΕΕ L 317 της 4.11.2014, σ. 35).

⁴⁵ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1005/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος (ΕΕ L 286 της 31.10.2009, σ. 1)·

ιη) η [...] διάθεση στην αγορά, εισαγωγή, [...] χρήση [...] [...] ή έκλυση φθοριούχων αερίων του θερμοκηπίου όπως ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 517/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁶, ή η **διάθεση στην αγορά ή η εισαγωγή** προϊόντων και εξοπλισμού που τα περιέχουν ή εξαρτώνται από αυτά. **[Εάν εκδοθεί κανονισμός για τα φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου και για την τροποποίηση της οδηγίας 2019/1937 και την κατάργηση του κανονισμού 517/2014 πριν από την έκδοση της παρούσας οδηγίας, το στοιχείο ιη) πρέπει να αντικατασταθεί από ποινικό αδίκημα εντός του πεδίου εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού.]**

3. [...] Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η συμπεριφορά που αναφέρεται στην παράγραφο 2 [...] στοιχεία α), β), γ), γ)-α, [...] ε), στ), η), θ), θ)-α, ι), ια), ιβ), ιγ), ιδ), ιε), [...] ιζ), ιη) συνιστά επίσης ποινικό αδίκημα όταν οφείλεται τουλάχιστον σε βαριά αμέλεια.

4. [...] Προκειμένου να αξιολογείται αν η βλάβη ή η ενδεχόμενη βλάβη είναι ουσιαστική [...] **κατά την έννοια της** παραγράφου 2 [...], στοιχεία α) έως δ), ε) σημείο (ii), θ), θ)-α, ι), ια) και ιστ) σημεία (i) και (ii), ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα στοιχεία λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση:

α) η αρχική κατάσταση του περιβάλλοντος που επηρεάζεται·

β) το αν η βλάβη είναι μακροχρόνια, μεσοπρόθεσμη ή βραχυπρόθεσμη·

[...]

γ) [...] η εξάπλωση της βλάβης·

δ) [...] η αναστρεψιμότητα της βλάβης.

⁴⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 517/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για τα φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 842/2006 (ΕΕ L 150 της 20.5.2014, σ. 195).

5. [...] **Προκειμένου να αξιολογείται** αν η δραστηριότητα ενδέχεται να προκαλέσει βλάβη στην ποιότητα του αέρα, την ποιότητα του εδάφους ή στην ποιότητα ή στην κατάσταση του νερού ή στα ζώα ή τα φυτά **κατά την έννοια της** παραγράφου 2 [...], στοιχεία α) έως δ), ε) σημείο (ii), θ), θ)-α, ι), ια) και ιστ) σημεία (i) και (ii), **ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα στοιχεία λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση:**

α) η συμπεριφορά σχετίζεται με δραστηριότητα που θεωρείται ριψοκίνδυνη ή επικίνδυνη **για το περιβάλλον ή την ανθρώπινη υγεία και** απαιτεί έγκριση η οποία δεν ελήφθη ή δεν τηρήθηκε·

β) ο βαθμός υπέρβασης των τιμών, των παραμέτρων ή των ορίων που ορίζονται σε [...] **μία από τις πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο α) ή β)** ή σε έγκριση που χορηγήθηκε για τη δραστηριότητα·

γ) το κατά πόσον το υλικό ή η ουσία έχουν ταξινομηθεί ως επικίνδυνα ή έχουν καταχωρισθεί άλλως ως επιβλαβή για το περιβάλλον ή την ανθρώπινη υγεία.

6. [...] **Προκειμένου να αξιολογείται** αν η ποσότητα είναι αμελητέα ή μη [...] **κατά την έννοια της** παραγράφου 2 [...], στοιχεία ε), σημείο (i), στ), ιβ), ιγ), **ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα στοιχεία λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση:**

α) ο αριθμός των αντικειμένων που υπόκεινται στο αδίκημα·

β) ο βαθμός υπέρβασης [...] ρυθμιστικού ορίου, τιμής ή άλλης υποχρεωτικής παραμέτρου που προβλέπεται σε **μία από τις πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο α) ή β)**·

γ) η κατάσταση διατήρησης των σχετικών ειδών πανίδας ή χλωρίδας·

δ) το κόστος αποκατάστασης της περιβαλλοντικής ζημίας, **όταν μπορεί να προσδιοριστεί ποσοτικά.**

Άρθρο 4

Ηθική αυτοουργία, υποβοήθηση και συνέργεια και απόπειρα

1. Κάθε κράτος μέλος διασφαλίζει ότι η ηθική αυτοουργία και η συνέργεια στη διάπραξη οποιουδήποτε από τα ποινικά αδικήματα που **διαπράττονται εσκεμμένα και** αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2[...] τιμωρούνται ως ποινικά αδικήματα.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι η **εσκεμμένη** απόπειρα διάπραξης οποιουδήποτε από τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2[...] στοιχεία α), β), γ), **γ)-α**, [...] ε), στ), η), θ), **θ)-α**, ι), ια), ιγ), ιδ), ιστ) σημεία **i) και ii)**, ιζ), ιη) [...] τιμωρείται ως ποινικό αδίκημα.

[Άρθρο 5

Ποινές κατά φυσικών προσώπων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι τα αδικήματα τα οποία αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 τιμωρούνται με αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινικές κυρώσεις.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 τιμωρούνται με ανώτατη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δέκα ετών εάν προκαλούν ή ενδέχεται να προκαλέσουν τον θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπα.
3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως ι), ιδ), ιζ), ιη) τιμωρούνται με στερητική της ελευθερίας ποινή, το ανώτατο όριο της οποίας ανέρχεται σε τουλάχιστον έξι έτη.
4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία ια), ιβ), ιγ), ιε), ιστ) τιμωρούνται με στερητική της ελευθερίας ποινή, το ανώτατο όριο της οποίας ανέρχεται σε τουλάχιστον τέσσερα έτη.

5. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι τα φυσικά πρόσωπα που έχουν διαπράξει τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 είναι δυνατόν να υπόκεινται σε πρόσθετες κυρώσεις ή μέτρα, όπως:
- α) υποχρέωση αποκατάστασης του περιβάλλοντος εντός δεδομένης χρονικής περιόδου·
 - β) χρηματικά πρόστιμα·
 - γ) προσωρινός ή μόνιμος αποκλεισμός από την πρόσβαση σε δημόσια χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένων διαγωνισμών, επιχορηγήσεων και συμβάσεων παραχώρησης·
 - δ) αποκλεισμός από τη διοίκηση ιδρυμάτων του είδους που χρησιμοποιήθηκε για τη διάπραξη του αδικήματος·
 - ε) ανάκληση αδειών και εγκρίσεων για την άσκηση δραστηριοτήτων που κατέληξαν στη διάπραξη του αδικήματος·
 - στ) προσωρινή απαγόρευση θέσης υποψηφιότητας για την άσκηση αιρετού ή δημοσίου λειτουργήματος·
 - ζ) δημοσίευση σε εθνικό ή ενωσιακό επίπεδο της δικαστικής απόφασης σχετικά με την καταδίκη ή τυχόν κυρώσεις ή μέτρα που επιβλήθηκαν.

Άρθρο 6

Ευθύνη νομικών προσώπων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα νομικά πρόσωπα είναι δυνατόν να υπέχουν ευθύνη για τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4, εφόσον τα αδικήματα αυτά διαπράττονται επ' ωφελεία τους από οιοδήποτε πρόσωπο, το οποίο κατέχει ιθύνουσα θέση εντός του νομικού προσώπου και ενεργεί ατομικά ή ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου με βάση:
- α) εξουσία αντιπροσώπευσης του νομικού προσώπου·

β) εξουσία λήψης αποφάσεων εξ ονόματος του νομικού προσώπου·

γ) εξουσία άσκησης ελέγχου εντός του νομικού προσώπου.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν επίσης ότι τα νομικά πρόσωπα είναι δυνατόν να υπέχουν ευθύνη και στην περίπτωση που η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου, από πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο 1, κατέστησε δυνατή τη διάπραξη αδικήματος που αναφέρεται στα άρθρα 3 και 4 επ' ωφελεία νομικού προσώπου από πρόσωπο το οποίο τελεί υπό την εξουσία του.
3. Η ευθύνη νομικών προσώπων βάσει των παραγράφων 1 και 2 δεν αποκλείει ποινική δίωξη κατά φυσικών προσώπων που είναι δράστες, ηθικοί αυτουργοί ή συνεργοί στα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4.

Άρθρο 7

Κυρώσεις κατά νομικών προσώπων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι το νομικό πρόσωπο το οποίο υπέχει ευθύνη κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 1 τιμωρείται με αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι στις κυρώσεις ή τα μέτρα για τα νομικά πρόσωπα που υπέχουν ευθύνη κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 1 για τα αδικήματα τα οποία αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 περιλαμβάνονται τα εξής:
 - α) ποινικής ή μη ποινικής φύσης χρηματικές ποινές·
 - β) υποχρέωση αποκατάστασης του περιβάλλοντος εντός δεδομένης περιόδου·
 - γ) αποκλεισμός από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις·
 - δ) προσωρινός αποκλεισμός από την πρόσβαση σε δημόσια χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένων διαγωνισμών, επιχορηγήσεων και συμβάσεων παραχώρησης·

- ε) προσωρινή ή οριστική απαγόρευση της άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας·
- στ) ανάκληση αδειών και εγκρίσεων για την άσκηση δραστηριοτήτων που κατέληξαν στη διάπραξη του αδικήματος·
- ζ) θέση υπό δικαστική εποπτεία·
- η) δικαστική εκκαθάριση·
- θ) προσωρινή ή οριστική παύση λειτουργίας εγκαταστάσεων που χρησίμευσαν για τη διάπραξη του εγκλήματος·
- ι) υποχρέωση των εταιρειών να εγκαταστήσουν συστήματα δέουσας επιμέλειας για τη βελτίωση της συμμόρφωσης με τα περιβαλλοντικά πρότυπα·
- ια) δημοσίευση της δικαστικής απόφασης σχετικά με την καταδίκη ή τυχόν κυρώσεις ή μέτρα που επιβλήθηκαν.

3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι το νομικό πρόσωπο το οποίο υπέχει ευθύνη κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 2 τιμωρείται με αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις ή μέτρα.
4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως ι), ιδ), ιζ), ιη) τιμωρούνται με χρηματικά πρόστιμα, το ανώτατο όριο των οποίων ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον 5 % του συνολικού κύκλου εργασιών του νομικού προσώπου [/επιχείρησης] κατά το οικονομικό έτος που προηγείται της απόφασης επιβολής του προστίμου.
5. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία ια), ιβ), ιγ), ιε), ιστ) τιμωρούνται με χρηματικά πρόστιμα, το ανώτατο όριο των οποίων ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον 3 % του συνολικού κύκλου εργασιών του νομικού προσώπου [/επιχείρησης] κατά το οικονομικό έτος που προηγείται της απόφασης επιβολής του προστίμου.

6. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι, κατά τη λήψη της απόφασης σχετικά με το κατάλληλο επίπεδο προστίμου σύμφωνα με την παράγραφο 1, λαμβάνονται υπόψη τα παράνομα κέρδη που προκύπτουν από το αδίκημα και ο ετήσιος κύκλος εργασιών του νομικού προσώπου.

Άρθρο 8

Επιβαρυντικές περιστάσεις

Στον βαθμό που οι ακόλουθες περιστάσεις δεν αποτελούν ήδη μέρος των συστατικών στοιχείων των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 3, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι, σε σχέση με τα σχετικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4, οι παρακάτω περιστάσεις είναι δυνατόν να θεωρούνται επιβαρυντικές περιστάσεις:

- α) το αδίκημα προκάλεσε τον θάνατο ή σοβαρό τραυματισμό σε πρόσωπο·
- β) το αδίκημα προκάλεσε καταστροφή ή μη αναστρέψιμη ή μακροχρόνια ουσιαστική βλάβη σε οικοσύστημα·
- γ) το αδίκημα διαπράχθηκε στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης κατά την έννοια της απόφασης-πλαίσιου 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου⁴⁷.
- δ) το αδίκημα περιλάμβανε τη χρήση πλαστών ή παραποιημένων εγγράφων·
- ε) το αδίκημα διαπράχθηκε από δημόσιο υπάλληλο κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του/της·
- στ) ο παραβάτης διέπραξε παρόμοιες προηγούμενες παραβιάσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας·
- ζ) το αδίκημα απέφερε ή αναμενόταν να αποφέρει σημαντικά οικονομικά οφέλη ή μέσω αυτού αποφεύχθηκαν σημαντικές δαπάνες, άμεσα ή έμμεσα·

⁴⁷ Απόφαση-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, ΕΕ L 300/42.

- η) η συμπεριφορά του παραβάτη συνεπάγεται ευθύνη για περιβαλλοντική ζημία, όμως ο παραβάτης δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του να λάβει μέτρα αποκατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας 2004/35/EK⁴⁸.
- θ) ο παραβάτης δεν παρέχει βοήθεια στις αρχές επιθεώρησης και σε άλλες αρχές επιβολής, όταν απαιτείται από τον νόμο.
- ι) ο παραβάτης παρεμποδίζει ενεργά επιθεωρήσεις, τελωνειακούς ελέγχους ή δραστηριότητες έρευνας, ή εκφοβίζει ή παρενοχλεί μάρτυρες ή καταγγέλλοντες.

Άρθρο 9

Ελαφρυντικές περιστάσεις

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι, σε σχέση με τα σχετικά αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4, οι παρακάτω περιστάσεις είναι δυνατόν να θεωρούνται ελαφρυντικές περιστάσεις:

- α) ο παραβάτης επαναφέρει τη φύση στην προηγούμενη κατάστασή της·
- β) ο παραβάτης παρέχει στις διοικητικές ή δικαστικές αρχές πληροφορίες, τις οποίες δεν θα μπορούσαν άλλως να αποκτήσουν και οι οποίες βοηθούν τις εν λόγω αρχές:
 - (i) να αναγνωρίσουν ή να προσαγάγουν ενώπιον της δικαιοσύνης τους υπόλοιπους παραβάτες·
 - (ii) να εξεύρουν αποδεικτικά στοιχεία.

⁴⁸ Οδηγία 2004/35/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας (ΕΕ L 143 της 30.4.2004, σ. 56).

Άρθρο 10

Δέσμευση στοιχείων και δήμευση

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι οι αρμόδιες αρχές τους είναι δυνατόν να δεσμεύουν ή να δημεύουν, ανάλογα με την περίπτωση και σύμφωνα με την οδηγία 2014/42/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁹, τα προϊόντα οποιουδήποτε από τα αδικήματα που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία και τα όργανα που χρησιμοποιούνται ή προορίζονται να χρησιμοποιηθούν κατά την τέλεσή του ή τη συμβολή στην τέλεσή του.

Άρθρο 11

Προθεσμίες παραγραφής ποινικών αδικημάτων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για τη θέσπιση προθεσμίας παραγραφής για επαρκές χρονικό διάστημα ύστερα από την τέλεση των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4, ώστε να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική διερεύνηση και δίωξη των εν λόγω ποινικών αδικημάτων και η αποτελεσματική δίκη και λήψη δικαστικής απόφασης.
2. Το κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα ώστε να καταστεί δυνατή η έρευνα, δίωξη, δίκη και λήψη δικαστικής απόφασης:
 - α) για τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 και τιμωρούνται με ανώτατη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δέκα ετών, για περίοδο τουλάχιστον δέκα ετών από τη στιγμή που διαπράχθηκε το αδίκημα, όταν το αδίκημα θεωρείται αξιόποινο·
 - β) για τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 και τιμωρούνται με ανώτατη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι ετών, για περίοδο τουλάχιστον έξι ετών από τη στιγμή που διαπράχθηκε το αδίκημα, όταν τα αδικήματα θεωρούνται αξιόποινα·

⁴⁹ Οδηγία 2014/42/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 127 της 29.4.2014, σ. 39).

γ) για τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 και τιμωρούνται με ανώτατη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τεσσάρων ετών, για περίοδο τουλάχιστον τεσσάρων ετών από τη στιγμή που διαπράχθηκε το αδίκημα, όταν το αδίκημα θεωρείται αξιόποιο·

3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν προθεσμία παραγραφής μικρότερη των δέκα ετών, αλλά όχι μικρότερη των τεσσάρων ετών, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζουν ότι η εν λόγω προθεσμία μπορεί να διακοπεί ή να ανασταλεί σε περίπτωση συγκεκριμένων πράξεων.

4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την εκτέλεση:

α) ποινής φυλάκισης σε περίπτωση ποινικού αδικήματος που τιμωρείται με ανώτατη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δέκα ετών, η οποία επιβάλλεται μετά από οριστική καταδίκη για ποινικό αδίκημα που αναφέρεται στα άρθρα 3 και 4, για τουλάχιστον δέκα έτη από την ημερομηνία της οριστικής καταδίκης·

β) ποινής φυλάκισης σε περίπτωση ποινικού αδικήματος που τιμωρείται με ανώτατη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι ετών, η οποία επιβάλλεται μετά από οριστική καταδίκη για ποινικό αδίκημα που αναφέρεται στα άρθρα 3 και 4, για τουλάχιστον έξι έτη από την ημερομηνία της οριστικής καταδίκης·

γ) ποινής φυλάκισης σε περίπτωση ποινικού αδικήματος που τιμωρείται με ανώτατη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τεσσάρων ετών, η οποία επιβάλλεται μετά από οριστική καταδίκη για ποινικό αδίκημα που αναφέρεται στα άρθρα 3 και 4, για τουλάχιστον τέσσερα έτη από την ημερομηνία της οριστικής καταδίκης.

Οι συγκεκριμένες περίοδοι μπορεί να περιλαμβάνουν παρατάσεις της προθεσμίας παραγραφής λόγω διακοπής ή αναστολής.

Άρθρο 12
Δικαιοδοσία

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να θεμελιώσει τη δικαιοδοσία του επί των αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 όταν:
 - α) το αδίκημα διαπράχθηκε, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, στο έδαφός του·
 - β) το αδίκημα διαπράχθηκε επί σκάφους ή αεροσκάφους εγγεγραμμένου στο νηολόγιό του ή υπό τη σημαία του·
 - γ) η βλάβη προκλήθηκε στο έδαφός του·
 - δ) ο παραβάτης είναι υπήκοός του ή άτομο που έχει τη συνήθη διαμονή του στο έδαφός του.
2. Το κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με την απόφασή του να επεκτείνει τη δικαιοδοσία του για τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 που έχουν διαπραχθεί εκτός του εδάφους του, όταν:
 - α) το αδίκημα διαπράττεται προς όφελος νομικού προσώπου εγκατεστημένου στο έδαφός του·
 - β) το αδίκημα διαπράττεται εις βάρος υπηκόου του ή ατόμου που έχει τη συνήθη διαμονή του στο έδαφός του·
 - γ) το αδίκημα προκάλεσε σοβαρό κίνδυνο για το περιβάλλον στο έδαφός του.

Όταν ένα αδίκημα που αναφέρεται στα άρθρα 3 και 4 εμπίπτει στη δικαιοδοσία περισσότερων του ενός κρατών μελών, αυτά τα κράτη μέλη συνεργάζονται για να καθορίσουν ποιο κράτος μέλος θα ασκήσει ποινική διαδικασία. Κατά περίπτωση και σύμφωνα με το άρθρο 12 της απόφασης-πλαίσιου 2009/948/ΔΕΥ⁵⁰ του Συμβουλίου, το ζήτημα παραπέμπεται στη Eurojust.

⁵⁰ Απόφαση-πλαίσιο 2009/948/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για την πρόληψη και τον διακανονισμό συγκρούσεων δικαιοδοσίας σε ποινικές υποθέσεις (ΕΕ L 328 της 15.12.2009, σ. 42).

3. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχεία γ) και δ), τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι η άσκηση της δικαιοδοσίας τους δεν υπόκειται στην προϋπόθεση ότι δίωξη μπορεί να κινηθεί μόνο κατόπιν καταγγελίας από το κράτος στο έδαφος του οποίου διαπράχθηκε το ποινικό αδίκημα.

Άρθρο 13

Προστασία προσώπων που αναφέρουν περιβαλλοντικά αδικήματα ή συντρέχουν στην έρευνα

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι η προστασία που παρέχεται βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 εφαρμόζεται στα πρόσωπα που αναφέρουν ποινικά αδικήματα τα οποία αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 της παρούσας οδηγίας.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι τα πρόσωπα που αναφέρουν αδικήματα τα οποία αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 της παρούσας οδηγίας και παρέχουν αποδεικτικά στοιχεία ή άλλως συνεργάζονται στην έρευνα, τη δίωξη ή την εκδίκαση τέτοιου είδους αδικημάτων, λαμβάνουν την αναγκαία στήριξη και αρωγή στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.

Άρθρο 14

Δικαιώματα συμμετοχής του ενδιαφερόμενου κοινού στις διαδικασίες

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, σύμφωνα με το εθνικό νομικό τους σύστημα, τα μέλη του ενδιαφερόμενου κοινού διαθέτουν τα απαιτούμενα δικαιώματα ώστε να παρίστανται σε διαδικασίες σχετικά με αδικήματα τα οποία αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4, για παράδειγμα ως πολιτική αγωγή.

Άρθρο 15

Πρόληψη

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα, όπως εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα, με στόχο τη μείωση των συνολικών περιβαλλοντικών ποινικών αδικημάτων, την ευαισθητοποίηση του κοινού και τον περιορισμό του κινδύνου να καταστεί ο πληθυσμός θύμα περιβαλλοντικού ποινικού αδικήματος. Κατά περίπτωση, τα κράτη μέλη δρουν σε συνεργασία με τους σχετικούς συμφεροντούχους.

Άρθρο 16

Πόροι

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές αρχές που εντοπίζουν, διερευνούν, διώκουν ή εκδικάζουν περιβαλλοντικά αδικήματα διαθέτουν επαρκή αριθμό ειδικευμένου προσωπικού και επαρκείς οικονομικούς, τεχνικούς και τεχνολογικούς πόρους, όπως απαιτείται για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων τους σε σχέση με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 17

Κατάρτιση

Με την επιφύλαξη της δικαστικής ανεξαρτησίας και των διαφορών στην οργάνωση των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης ανά την Ένωση, τα κράτη μέλη ζητούν από τους υπευθύνους για την κατάρτιση των δικαστών, των εισαγγελέων, των αστυνομικών, των δικαστικών υπαλλήλων και των υπαλλήλων των αρμόδιων αρχών που συμμετέχουν σε ποινικές διαδικασίες και έρευνες, να παράσχουν σε τακτά διαστήματα εξειδικευμένη κατάρτιση με βάση τους στόχους της παρούσας οδηγίας, η οποία αρμόζει στα καθήκοντα του εμπλεκόμενου προσωπικού και των αρχών.

Άρθρο 18
Ερευνητικά μέσα

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε αποτελεσματικά ερευνητικά μέσα, όπως αυτά που χρησιμοποιούνται σε περιπτώσεις οργανωμένου εγκλήματος ή άλλων σοβαρών μορφών εγκληματικότητας, να είναι επίσης διαθέσιμα για τη διερεύνηση ή δίωξη των αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4.

Άρθρο 19
Συντονισμός και συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών κράτους μέλους

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για τη θέσπιση κατάλληλων μηχανισμών συντονισμού και συνεργασίας σε στρατηγικό και επιχειρησιακό επίπεδο μεταξύ όλων των αρμόδιων αρχών τους που εμπλέκονται στην πρόληψη και την καταπολέμηση των περιβαλλοντικών ποινικών αδικημάτων. Οι εν λόγω μηχανισμοί στοχεύουν τουλάχιστον στα εξής:

- α) εξασφάλιση κοινών προτεραιοτήτων και κατανόηση της σχέσης μεταξύ ποινικής και διοικητικής επιβολής·
- β) ανταλλαγή πληροφοριών για στρατηγικούς και επιχειρησιακούς σκοπούς·
- γ) διαβούλευση σε μεμονωμένες έρευνες·
- δ) ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών·
- ε) συνδρομή σε ευρωπαϊκά δίκτυα επαγγελματιών που ασχολούνται με θέματα σχετικά με την καταπολέμηση περιβαλλοντικών αδικημάτων και συναφών παραβιάσεων,

η οποία μπορεί να λαμβάνει τη μορφή εξειδικευμένων συντονιστικών φορέων, μνημονίων συνεννόησης μεταξύ αρμόδιων αρχών, εθνικών δικτύων επιβολής του νόμου και κοινών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.

Άρθρο 20
Εθνική στρατηγική

1. Έως την [Υπηρεσία Εκδόσεων: να προστεθεί η ημερομηνία – εντός ενός έτους μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας], τα κράτη μέλη θεσπίζουν, δημοσιεύουν και εφαρμόζουν εθνική στρατηγική για την καταπολέμηση των περιβαλλοντικών ποινικών αδικημάτων, η οποία καλύπτει τουλάχιστον τα ακόλουθα:
 - α) τους στόχους και τις προτεραιότητες της εθνικής πολιτικής σε αυτόν τον τομέα αδικημάτων·
 - β) τους ρόλους και τις ευθύνες όλων των αρμόδιων αρχών που συμμετέχουν στην αντιμετώπιση αυτού του είδους αδικημάτων·
 - γ) τους τρόπους συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών·
 - δ) τη χρήση του διοικητικού και αστικού δικαίου για την αντιμετώπιση παραβιάσεων που σχετίζονται με αδικήματα τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας·
 - ε) τους απαιτούμενους πόρους και τον τρόπο στήριξης της εξειδίκευσης των επαγγελματιών της επιβολής του νόμου·
 - στ) τις διαδικασίες και τους μηχανισμούς για την τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων·
 - ζ) τη συνδρομή σε ευρωπαϊκά δίκτυα που ασχολούνται με θέματα που σχετίζονται άμεσα με την καταπολέμηση περιβαλλοντικών αδικημάτων και συναφών παραβιάσεων.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η στρατηγική επανεξετάζεται και ενημερώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα που δεν υπερβαίνουν τα 5 έτη, στο πλαίσιο προσέγγισης που βασίζεται στην ανάλυση κινδύνων, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι σχετικές εξελίξεις και τάσεις και οι συναφείς απειλές σχετικά με το περιβαλλοντικό έγκλημα.

Άρθρο 21
Συλλογή και στατιστικές δεδομένων

1. Τα κράτη μέλη συλλέγουν στατιστικά δεδομένα για την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων τους στην καταπολέμηση των περιβαλλοντικών ποινικών αδικημάτων.
2. Τα στατιστικά δεδομένα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα ακόλουθα:
 - α) τον αριθμό των υποθέσεων περιβαλλοντικών εγκλημάτων που αναφέρθηκαν·
 - β) τον αριθμό των υποθέσεων περιβαλλοντικών εγκλημάτων που διερευνήθηκαν·
 - γ) τη μέση διάρκεια των ποινικών ερευνών για περιβαλλοντικά εγκλήματα·
 - δ) τον αριθμό των καταδικαστικών αποφάσεων για περιβαλλοντικά εγκλήματα·
 - ε) τον αριθμό των φυσικών προσώπων που καταδικάστηκαν και τους επιβλήθηκαν κυρώσεις για περιβαλλοντικά εγκλήματα·
 - στ) τον αριθμό των νομικών προσώπων που τιμωρήθηκαν για περιβαλλοντικά εγκλήματα ή ισοδύναμα αδικήματα·
 - ζ) στ) τον αριθμό των δικαστικών προσφυγών για περιβαλλοντικά εγκλήματα που απορρίφθηκαν·
 - η) τα είδη και τα επίπεδα των κυρώσεων που επιβάλλονται για περιβαλλοντικά εγκλήματα, μεταξύ άλλων ανά κατηγορία περιβαλλοντικών αδικημάτων σύμφωνα με το άρθρο 3.
3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την τακτική δημοσίευση ενοποιημένης επισκόπησης των στατιστικών στοιχείων τους.
4. Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν ετησίως στην Επιτροπή τα στατιστικά δεδομένα που αναφέρονται στην παράγραφο 2 σε τυποποιημένο μορφότυπο που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 22.
5. Η Επιτροπή δημοσιεύει τακτικά έκθεση με βάση τα στατιστικά δεδομένα που διαβιβάζουν τα κράτη μέλη. Η έκθεση δημοσιεύεται για πρώτη φορά τρία χρόνια μετά τον καθορισμό του τυποποιημένου μορφοτύπου που αναφέρεται στο άρθρο 22.

Άρθρο 22

Εκτελεστικές αρμοδιότητες

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει εκτελεστικές πράξεις για τον καθορισμό του τυποποιημένου μορφοτύπου για τη διαβίβαση δεδομένων που αναφέρεται στο άρθρο 21 παράγραφος 4. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης στην οποία παραπέμπει το άρθρο 23 παράγραφος 2.
2. Για τους σκοπούς της διαβίβασης στατιστικών δεδομένων, ο τυποποιημένος μορφότυπος περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:
 - α) κοινή ταξινόμηση των περιβαλλοντικών εγκλημάτων·
 - β) κοινή κατανόηση των μονάδων μέτρησης·
 - γ) κοινή κατανόηση των διαδικαστικών σταδίων (ανάκριση, δίωξη, δίκη) σε διαδικασίες κατά του περιβαλλοντικού εγκλήματος·
 - δ) κοινό μορφότυπο υποβολής στοιχείων.

Άρθρο 23

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
2. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
3. Εάν η επιτροπή δεν διατυπώσει γνώμη, η Επιτροπή δεν εκδίδει το σχέδιο εκτελεστικής πράξης, και εφαρμόζεται το άρθρο 5 παράγραφος 4 τρίτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

Άρθρο 24

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία έως την [Υπηρεσία Εκδόσεων: να προστεθεί η ημερομηνία – εντός 18 μηνών μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας]. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά. Ο τρόπος της παραπομπής αυτής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.
2. Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την παραπομπή αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 25

Αξιολόγηση και υποβολή εκθέσεων

1. Η Επιτροπή υποβάλλει, έως την [Υπηρεσία Εκδόσεων: να προστεθεί η ημερομηνία – δύο έτη μετά τη λήξη της περιόδου μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο], έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, στην οποία αξιολογεί τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία. Τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή όλα τα αναγκαία στοιχεία για την εκπόνηση της εν λόγω έκθεσης.
2. Κάθε δύο χρόνια από την [Υπηρεσία Εκδόσεων: να προστεθεί η ημερομηνία – ένα έτος μετά τη λήξη της περιόδου μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο], τα κράτη μέλη διαβιβάζουν εντός τριών μηνών στην Επιτροπή έκθεση η οποία περιλαμβάνει σύνοψη σχετικά με την εφαρμογή και τις δράσεις που έχουν αναληφθεί σύμφωνα με τα άρθρα 15 έως 17, 19 και 20.

3. Έως την [Υπηρεσία Εκδόσεων: να προστεθεί η ημερομηνία – πέντε έτη μετά τη λήξη της περιόδου μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο], η Επιτροπή πραγματοποιεί αξιολόγηση του αντικτύπου της παρούσας οδηγίας και υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή τα αναγκαία στοιχεία για την εκπόνηση της εν λόγω έκθεσης.

Άρθρο 26

Κατάργηση της οδηγίας 2008/99/EK

Η οδηγία 2008/99/EK αντικαθίσταται όσον αφορά τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία, χωρίς να θίγονται οι υποχρεώσεις αυτών των κρατών μελών σχετικά με την προθεσμία μεταφοράς της εν λόγω οδηγίας στο εθνικό δίκαιο. Όσον αφορά τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία, οι παραπομπές στην οδηγία 2008/99/EK νοούνται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία. Τα κράτη μέλη που δεν δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία εξακολουθούν να δεσμεύονται από την οδηγία 2008/98/EK.

Άρθρο 27⁵¹

Εφαρμογή της οδηγίας 2005/35/EK

Η οδηγία 2009/123/EK [...] **αντικαθίσταται όσον αφορά τα κράτη μέλη [...] που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία [...], χωρίς να θίγονται οι υποχρεώσεις αυτών των κρατών μελών σχετικά με την προθεσμία μεταφοράς της εν λόγω οδηγίας στο εθνικό δίκαιο. Όσον αφορά τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία, οι παραπομπές στην οδηγία 2009/123/EK νοούνται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία. Τα κράτη μέλη που δεν δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία εξακολουθούν να δεσμεύονται από την οδηγία 2009/123/EK που τροποποιεί την οδηγία 2005/35/EK.**

⁵¹ Το αναθεωρημένο κείμενο του άρθρου 27 προτείνεται από την Προεδρία σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία του Συμβουλίου. Δεν αποτελεί μέρος της μερικής γενικής προσέγγισης.

Άρθρο 28

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 29

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο/Η Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο

Ο/Η Πρόεδρος]